

Калина цвіте пізно

Тетяна Майданович

Жила собі дівчинка Марійка. На цю осінь вже в третій клас перейшла. Після уроків, пообідавши, біжить вона на город, а потім у сад. Тут Марійка господиня: нарве травички для кроликів, опалі яблука позбирає, вичистить гарбузи, а їхнє насіння покладе сушитися на підвіконня. А мама з татом цілий день на роботі, в полі.

Сюди-туди походить дівчинка стежкою між похиленими чорнобривцями. То листя підмете, а то розжене молодих півників, що почали бійку.

Якось покликала її бабуса Марина, що поралась на сусідньому городі.

— Чуєш, онучко! Я на своїй калині вже кетяги обламала. Час і тобі пообламувати, бо незабаром дощі почнуться!

— Зараз, бабусю! Дякую, що нагадали! — відгукнулася дівчинка.

Марійка розшукала кошика, а тоді ще трохи посиділа на траві біля калини. Затишно під цим розлогим кущем. У ньому й заховатись можна, коли на когось образишся. І книжку почитати.

Пообламувала дівчинка червоні кетяги, поставила кошик з ягодами поряд із верандою і взялася пучечки в'язати. Аж коли це заходить у двір тітка Ольга. Марійка хутенько принесла стільця:

— Сідайте, тьотю!

— Та ніколи мені. На автобус треба встигнути. Оце ж їду в місто до дочки. Вона просить, щоб і на цілу зиму zostавалася. Щось я хворію часто і зараз кашляю, а в неї квартира тепла, простора... Заходила до вас попрощатися,— так мамі і перекажи. Ось вам пиріжків із яблуками та сливами принесла. Бувай здорова!

Провела Марійка свою гостю та й сіла пиріжки їсти. Налила в склянку молока, стала пити. Як же смачно! І враз дівчинці зробилося соромно-соромно. Згадала, що тьотя Оля все покашлювала, а вона, Марійка, не дала їй ані жменьки калини. Ну, це ж треба так — зовсім забула. Стояв біля порога повний кошик гілочок, а вона й не поділилася. Калина від простуди чи не найкращі ліки. І Марійці мама давала пити чай з калиною, коли вона застудилася.

Вхопила дівчинка у фартушок пов'язані пучечки і вибігла на вулицю. Та тільки й побачила, як від'їхав автобус від зупинки і зник за лісом.

Швидко проминула зима. Ось і весна прийшла з теплими дощами.

Біля тітчиної хати порожньо. Ніхто туди не заходить і не виходить.

Облетіли з вишень білі пелюстки, а там і яблуні перецвіли. Лише калина і досі чорніє. Жодного листочка на всьому кущі. А коли ж вона цвістиме?

Жаліється Марійка бабусі Марині:

— Така гарна у мене калина, та от жаль — здається, примерзла. Може, ще відійде? Бабуса їй заперечує:

— Ох, то не від морозу вона всихає. Бруньки на ній уже назубились, а розкриватися

не хочуть. То якась інша причина... Марійка допитується:

— Яка ж то причина може бути?

— Бачиш, онучко, недарма калина завжди цвіте пізно. Наче прислухається, вагається. Всі дерева й трави дуже чутливі до зла і добра, до людського слова. А калина — так особливо! Тобі видніше, за що вона могла на тебе нагніватись. Щось, мабуть, сталося, що цього року цвісти не хоче.

— Я починаю здогадуватись... От якби тітка Ольга додому вернулася. Я для неї три пучки ягід приберегла. А минулої осені, коли вона заходила до нас, якось не здогадалася з нею поділитися,— виправдовується дівчинка.— Більше нічого поганого і не пригадую.

— Бачили Ольгу в місті, весною вона знову розхворілася. Ти її не дочекаєшся. А коли надумаєш сама їхати до неї, то у мене адреса є — ось візьми.

Ходила Марійка замислена цілий день, а день той довгий-пре-довгий, бо вже були літні канікули. Надвечір вернулася мама із поля.

— Мамочко, ти в цю неділю збиралася їхати до Києва, еге ж? Візьми і мене з собою! — пригорнулася до неї дочка.— Мені дуже-дуже треба. Ми там знайдемо тьотю Олю, в мене її адреса є. Я перед нею так завинила! І перед калиною винна теж, то через мене вона сохне. Поливаю щодня, а жодна гілочка зеленіти не хоче.

Тут розповіла Марійка мамі все, як було. Спохмурніла мама:

— Недобре ти, доню, повелася.

— А це правда, мамо, що калина людську мову розуміє?

— Та не тільки калина! Кожна рослина все чує і відчуває.

— Та невже таки правда? — сумнівається дівчинка.

— Так, так. Учені досліджували це спеціальними електронними приладами. Коли рослини чують ласкаві, добрі голоси, тоді вони спокійно дихають і ростуть, як із води. А як почують слова холодні та байдужі, то лякаються, задихаються і не можуть рости. А від сердитого, різкого крику ніжні квіти просто в'януть.

За якийсь тиждень приїхали мати з донькою до міста. Купивши, що треба, знайшли вони квартиру, в якій тепер жила тітка Ольга. Зраділа вона гостям, привітала, посадила у вітальні і стала розпитувати, які в рідному селі новини. Марійка мерщій і каже:

— Та все добре, все як було, тільки моя калина після зими чомусь не оживає. Пам'ятаєте, я вам не вділила ягід восени,— то ось привезла. Візьміть, будь ласка!

Тітка Ольга усміхнулася:

— Та ну що ти! Такі дрібниці! Та й мені незручно було просити... Все гаразд, не мучся тим. Сідаймо чай пити!

Наступного дня увечері йшли Марійка з мамою рідною вулицею. Садиба у них відгороджена густим штахетом. Ще й брама є — висока, щільна, з дашком,— такі часто на Поліссі зустрінеш. От нічого дівчинці і не видно. Прислухається — а в їхньому садку соловейко щебече, аж луна котиться! Забігла вона у двір, глянула — калина за одну нічку і зазеленіла, і рясним цвітом вкрилася. Від вершечка до самого низу.

Коли рипнула хвіртка, сполохався соловейко, відлетів, і враз стало тихо-тихо.

Марійка навшпиньках підійшла до куща калини. Обережно-обережно...

І відтоді Марійчина калина цвіте щороку. Знає вже дівчинка, як її доглядати. Половину ягід вона людям роздає. А як дізнається, що хтось занедужав, то й останніми поділиться.